

Raadsvoorstel

Datum vergadering	: 27 juni 2023
Registratie nummer	: GZDGWB933790/936587
Voorstelnummer	: RV2023-047
Portefeuillehouder	: Jacoline Hartman
Bijlage(n)	: 1. Beleid in het kort 'Licht in West Betuwe 2023-2032' 2. Factsheets achtergrondinformatie
Onderwerp	: Beleidsplan 'Licht in West Betuwe' 2023-2032

Onderwerp

Beleidsplan 'Licht in West Betuwe' 2023-2032

Beslispunten

1. Het beleidsplan 'Licht in West Betuwe' vast te stellen met als belangrijkste duurzaamheidsitem 'Niet verlichten tenzij'.
2. De financiële verordening (artikel 212, bijlage bij artikel 9) aan te passen op gebied van de technische levensduur voor lichtmasten (van 50 naar 40 jaar) en armaturen (van 30 naar 20 jaar).

Inleiding

Met de samenvoeging van de voormalige drie gemeenten tot de gemeente West Betuwe is ook voor de verlichting behoefte aan geharmoniseerd beleid. In totaal gaat het om ruim 10.000 lichtmasten die we hebben staan. Niet alleen de verschillen tussen de voormalige gemeenten maken dat er andere keuzes nodig zijn, ook de ontwikkelingen die een rol spelen bij het afwegingskader zijn veranderd. Denk daarbij aan ontwikkelingen als led verlichting, markering en reflectie, maar ook aan licht op maat. En daarbij ook steeds meer aandacht voor bijvoorbeeld lichtvervuiling in relatie tot de natuur. Niet alleen de openbare verlichting bepaalt het beeld buiten op straat, maar alle lichtbronnen, zoals verlichting vanuit bedrijven, van reclame, van monumenten en etalages. Deze lichtbronnen zijn vaak niet van de gemeente, maar bepalen wel het beeld buiten op straat. We willen graag het gesprek aan gaan met de eigenaar van die lichtbron, wanneer de situatie daar aanleiding toe geeft. Het beleid dat voor licht is dan ook de visie voor alle lichtbronnen in de openbare ruimte. Duurzaamheid heeft een prominente plek gekregen in het coalitieakkoord. Met dit nieuwe beleidsplan 'Licht in West Betuwe' sluiten we hierop aan.

Onze visie is:

"West Betuwe heeft een bloeiende flora en fauna waar we zuinig op zijn. We houden het belang van een sfeervolle, leefbare en goede openbare ruimte altijd in het oog. Verlichting passen we alleen toe wanneer er voor de verkeersveiligheid geen ander alternatief is. Of in bepaalde gebieden als het gewenst is voor de sfeer en leefbaarheid. De verlichting brandt alleen op die momenten dat het nodig is. We hebben licht op maat. Zo is de hinder minimaal en dragen we bij aan een duurzamere samenleving".

Om aan te sluiten bij onze duurzaamheidsambitie is gekozen voor een digitaal beleidsplan. Met foto's tonen we aan wat de voorstellen inhouden.

Het beheerplan voor het reguliere onderhoud leggen we in het najaar aan u voor indien het financiële gevolgen heeft. Het beheerplan kent een kortere looptijd dan het beleidsplan om zo bij te kunnen sturen op basis van technische ontwikkelingen en gekozen uitgangspunten.

Samenvatting

N.v.t.

Besluitgeschiedenis

- Nota harmonisatiestrategie 2020.
- Koepelnota Beheer Openbare Ruimte West Betuwe 2019-2023

Beoogd effect

Een vastgestelde geharmoniseerde visie voor West Betuwe voor alle lichtbronnen in de openbare ruimte als bijdrage aan een leefbare, duurzame en toekomstbestendige openbare ruimte.

Argumenten

1.1 Nieuwe ontwikkelingen bieden nieuwe inzichten en mogelijkheden.

Duurzaamheid, milieu, energie en leefbaarheid zijn grote thema's. Dit beleidsplan levert daar een belangrijke bijdrage aan door:

- 'Niet verlichten tenzij' als uitgangspunt te nemen. We kijken eerst naar alternatieven en alleen als het niet anders kan en er licht nodig is, dan plaatsen we verlichting. Deze brandt alleen op die momenten dat het nodig is.
- Bestaande verlichting alsnog dimmen. Door te dimmen besparen we energie, gaat de led lamp langer mee en is er eventueel minder lichthinder. Gedimde verlichting valt vaak niet op, omdat alles nog steeds zichtbaar is.
- Detectiesystemen te plaatsen in die situaties waar op wisselende tijden een wisselend aantal gebruikers is of waar eigenlijk geen verlichting past maar licht wel gewenst is in verband met sociale veiligheid. Het is een systeem waarmee het licht aan gaat (of feller gaat branden) als iemand gebruik maakt van een locatie.

1.2 Met het vaststellen van het beleidsplan kunnen we voldoen aan de doelstellingen zoals die *opgelegd zijn, dan wel door de gemeente zelf zijn vastgesteld.*

Denk hierbij aan het landelijke klimaatakkoord, dat voorschrijft dat we in 2030 50% minder energie mogen verbruiken voor de openbare verlichting. Maar ook kunnen we door bewuster te verlichten bijdragen aan de doelstellingen uit de Regionale Energie Strategie (RES) en onze Lokale Energie Strategie (LAS).

2.1 De technische levensduur in de verordening is niet juist.

In de financiële verordening is als technische levensduur voor een mast 50 jaar en voor een armatuur 30 jaar opgenomen. Deze leeftijden zijn niet reëel. Ervaringen uit de praktijk leren ons dat een mast een technische levensduur kan halen van gemiddeld 40 jaar en een armatuur 20 jaar.

Kanttekeningen

1.1 Vermindering van licht kan weerstand oproepen.

Bij de keuze wel/geen verlichting toepassen speelt emotie vaak een grote rol. Inwoners kunnen tegen het saneren van verlichting zijn en de gemeente benaderen om 'hun' verlichting te laten staan. Door ons beleid goed uit te leggen en te overleggen met de bewoners willen we tot zo gedragen mogelijke oplossingen komen.

1.2 De kosten en opbrengsten voor het bewuster om gaan met verlichting zijn pas na de diverse onderzoeken bekend.

Het verwijderen, aanpassen en optimaliseren van de verlichting vraagt forse eenmalige investeringen. Dit verdelen we over een aantal jaren. Het levert echter ook een structurele besparing op, op energie, onderhoud, beheer en vervanging. De terugverdientijd ligt tussen de 5 en 7 jaar.

Zodra bekend is waar/welke aanpassingen nodig zijn komt ook in beeld welke financiële middelen dit vergt. Maar ook welke besparingen dit oplevert. De eenmalige investeringen zullen nodig zijn voor:

- het verwijderen van verlichting die weg kan;
- het vervangen van de oude verlichting die blijft staan;
- het aanpassen van de resterende conventionele verlichting naar ledverlichting;
- het alsnog dimmen van verlichting;
- verlichting voorzien van detectiesystemen in bepaalde situaties.

En tot slot moet het onderzoek opleveren wat het financiële effect is van geen verlichte reclames meer aan lichtmasten en daarvoor in de plaats onverlichte reclames.

Financiën

De uit te voeren onderzoeken vragen op dit moment geen extra financiële middelen.

Communicatie en participatie

Zie "uitvoering en planning."

Uitvoering/Planning

Na het vaststellen van het beleid gaan we samen met de gebiedsmakelaars, dorpsraden en ondernemersverenigingen actief per gebied aan de slag. Op basis van de gemaakte keuzes bekijken we wat er niet of wel nodig is qua verlichting en op welke tijden.

Per kern is het nodig in beeld te brengen wat de consequenties van de beleidsuitgangspunten zijn met daarbij een planning. We onderzoeken de volgende items:

- Waar kunnen we verlichting verwijderen?
- Waar zijn masten aan vervanging toe?
- Waar kunnen we nog conventionele verlichting vervangen door ledverlichting?

- Welke bestaande ledverlichting kunnen we alsnog dimmen?
- Welke verlichting is kansrijk om te voorzien van een detectiesysteem?
- Wat zijn de effecten van het niet meer toestaan van verlichte reclameborden aan lichtmasten?

We sluiten aan bij bestaande overlegstructuren om het bewuster verlichten uit te leggen.

Evaluatie

Halverwege de looptijd van het beleidsplan evalueren we het beleid (2028). Waar staan we, wat is er al gerealiseerd en wat gaan we de resterende periode doen. Indien de ontwikkelingen vragen om een aanpassing van het beleid bespreken we dit met de raad. De tussentijdse evaluatie delen we ook met de raad.

Risicoparaagraaf

Risico omschrijving	Soort risico	Kans	Effect	Beheersingsmaatregel
Sociale veiligheid verminderd	Persoonlijk risico	Gering	Persoonlijk	Communicatie en uitleg
Onvoldoende financiële middelen	Beleid kan niet uitgevoerd worden	Reëel	Het niet nakomen van de duurzaamheidsafspraken in de openbare ruimte	Onderzoek, monitoring, evaluatie en maatregelen over een langere periode uitsmeren

Burgemeester en wethouders van de gemeente West Betuwe
de secretaris, Philip Bosman
de burgemeester, Servaas Stoop

Raadsbesluit

De raad van de gemeente West Betuwe;

gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 25 april 2023,

besluit:

1. Het beleidsplan 'Licht in West Betuwe' vast te stellen met als belangrijkste duurzaamheidsitem 'Niet verlichten tenzij'.
2. De financiële verordening (artikel 212, bijlage bij artikel 9) aan te passen op gebied van de technische levensduur voor lichtmasten (van 50 naar 40 jaar) en armaturen (van 30 naar 20 jaar).

Aldus besloten in de openbare vergadering
van 27 juni 2023, nummer 2023-047

de griffier,
Hans van der Graaff

de voorzitter,
Servaas Stoop